



REPUBLIKA HRVATSKA

PRIMORSKO - GORANSKA ŽUPANIJA



GRAD RIJEKA

Gradonačelnik

KLASA: 023-01/18-05/129

URBROJ: 2170/01-15-00-18-2

Rijeka, 8. studenoga 2018.

**Gradsko vijeće Grada Rijeke
N/p predsjednik Gradskog vijeća,
gospodina Andreja Poropata**

**Predmet: DAMIR POPOV – pitanje člana Gradskog vijeća Grada Rijeke
- dostava odgovora**

Poštovani gospodine Poropat,

član Gradskog vijeća DAMIR POPOV je, na 12. sjednici Gradskog vijeća Grada Rijeke, održanoj 25. listopada 2018. godine, iznio kako je Grad Rijeka tijekom 19. i početkom 20. stoljeća prošao kroz burno povijesno razdoblje, koje je ogledni primjer teritorijalnih pretenzija, podjela, nasilja svih vrsta, prvenstveno nad Hrvatima kao starosjedilačkim narodom, ali i drugim slavenskim narodima koji su živjeli na području grada koji se smjestio između Rječine na istoku i Kantride na zapadu te Drenove na sjeveru. To je područje grada koje je u povijesti poznato kao "corpus separatum", područje koje je 1924. godine rimskim ugovorima anektirano Kraljevini Italiji te područje koje je do 1945. godine trpilo teror talijanskog i njemačkog fašizma. Podijeljenost i nasilje okončani su 3. svibnja 1945. godine u krvavom ratu protiv talijanskog i njemačkog fašizma, ali teritorijalne pretenzije nacionalno-političkih grupacija, nažalost, još uvijek nisu. Današnji Grad Rijeka, od Kostrene na istoku do Preluka na zapadu te Čavlima na sjeveru, više nije podijeljen grad, nema nasilja nad građanima, a nacionalne manjine ostvaruju punu kulturnu autonomiju i sva ljudska i manjinska prava prema najvišim standardima zaštite. Nazivi gradova i imena njihovih ulica i trgova nije samo puka formalnost, već imaju šire društveno i političko značenje, mogu se koristiti i za stvaranje određenog identiteta, koji se može na različite načine koristiti i u propagandne svrhe da bi se stvorio dojam dugovječne pripadnosti i naklonosti tog prostora nekoj etničkoj skupini. Takva postupanja potenciraju pojedine podjele, sukladno već viđenim matricama iz prošlosti.

Zanima ga koji su motivi i koja je osnova i razlog zbog kojih se kroz projekt EPK 2020 nameću dvojezični, hrvatsko-talijanski nazivi imena i ulica i trgova u centru grada te nazivu Grada Rijeke - Fiume i s kojim povijesnim razdobljem ti nazivi korespondiraju?

U odnosu na postavljeno pitanje, dostavljam sljedeći odgovor.

Kada smo kretali u proces kandidature Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture, a to je bilo 2012. godine, u samome početku bilo je jasno da će se Rijeka u cijelom tom postupku svakako baviti svojom prošlošću! Bilo je jasno da u toj povijesti, kao i u mnogim gradovima, ima trenutaka od kojih bismo voljeli okrenuti glavu, kao i onih trenutaka koji su u Rijeci bile

velike povijesne i pozitivne prekretnice, ne samo za Rijeku, nego i za Europu. Fascinantno je podatak da Rijeka samo u 20. stoljeću živjela u 9 država i to ako ne računamo vojne uprave. Nema mnogo gradova koji dio svoje povijesti mogu predstaviti takvom rečenicom. I zašto je ne bismo pretvorili u našu suvremenu prednost?

Stoga je riječka povijest morala biti jedna od glavnih odrednica Rijeke kao Europske prijestolnice kulture i to tako da javnosti otvorimo objektivnu priču o prijelomnim povijesnim trenucima i osobama sa svim pozitivnim i negativnim stranama kroz programski pravac Doba moći. To je i osnovni motiv, ideja i razlog zbog kojeg se planira projekt postavljanja ploča na tridesetak ulica u Rijeci i to ploča koje bi pokazale ovu slojevitost riječke, relativno nedavne, povijesti.

U tom smislu, ne radi se ni o kakvom nametanju dvojezičnosti i ne radi se o hrvatsko-talijanskim nazivima imena ulica i trgova u centru grada. Radi se o povijesnim nazivima tridesetak riječkih ulica još od 18. stoljeća do danas. Da uvodimo dvojezičnost, onda bismo postojeće suvremene nazive trebali prevesti na talijanski i tako napisati, a to u ovom projektu nije slučaj niti smo ikada rekli da je u Rijeci moguće uvesti klasičnu dvojezičnost. Stoga, ovi su nazivi ulica memorija koja upućuje na više slojeva riječke povijesti, definitivno ne na samo jedan.

Također, ni najmanje se ovdje ne radi o, kako je iz pitanja gospodina Popova sugerirano, podlozi koja bi se mogla koristiti „u propagandne svrhe da bi se stvorio dojam dugovječne pripadnosti i naklonosti tog prostora nekoj etničkoj skupini“ - u bojazni gospodina Popova, očito talijanskoj. Jednako tako, ideja nije ni da ovaj projekt potencira ikakvu podjelu jer povijesni naziv svake ulice jednostavno je povijesna činjenica. Dakle, oko povijesnih naziva ulica koji u znanstvenoj povijesnoj literaturi imaju svoje uporište – ne može biti nikakvih podjela. Podjele kojih se pribojava gospodin Popov mogu jedino biti svjetonazorske. A u tom slučaju, zar zaista postoji sumnja da bih kao gradonačelnik s vrlo jasnim i izraženim stajalištima po pitanju neofašističkih i sličnih pojava u našem u europskom društvu, ikada i na bilo koji način dozvolio da se u okviru ove teme i ovog projekta legitimiraju strahote talijanskog i njemačkog fašizma ili pak da se otvore vrata nacionalno-političkim grupacijama koje na Rijeku imaju suvremene teritorijalne pretenzije. I zato ovaj projekt ne treba tumačiti ni kao dvojezičnost jer on to nije, ni kao glorifikaciju povijesnog ili pak suvremenog fašizma jer projekt Rijeke - Europske prijestolnice kulture, a ovaj program je njegov sastavni dio, upravo želi snažiti suvremeni europski antifašizam.

Ovo je projekt koji prije svega Riječanima daje mogućnost da se suoče sa slojevitošću prošlosti svoga grada, da se o njoj informiraju i da je budu svjesni.

Nekima od naših stanovnika on će možda otvoriti i sjećanja na osobne obiteljske teme i povijest vlastite obitelji, nekima na sretna razdoblja mladosti, nekima na priče koje su slušali iz usta djedova i baka, a neminovno povijesna sjećanja na površinu mogu iznijeti i traumatična sjećanja, osobna iskustva – pa je u svemu tome sadržana dubina ovog projekta.

Njegova pak širina doseže posjetitelje Rijeke, turiste, goste grada koji će na ovim ulicama Rijeke vidjeti vjeran dokaz priči da jedan čovjek, bez da se igdje seli, u svojem životnom vijeku može promijeniti čitav niz država. To nije legenda i bajka, to je riječka povijesna istina. I nema razloga da je ne pretvorimo u zanimljivo turističko iskustvo. Naime, u sljedovima tih povijesnih naziva ulica i trgova možemo pronaći iznimno zanimljive priče koje treba valorizirati i kulturno i turistički. Najveći broj tih ulica u Starom gradu od 18. – 21. stoljeća mijenjale su imena ili varijante imena barem 3 – 4 puta, a neke i po desetak puta. Koblerov trg bio je tako Piazza grande, Piazza de Magistrato, Piazza dei Frutti, Piazza delle

Erbe, Piazza Giovanni Kobler, pa čak i Povrčarski trg, a od 1952. godine nosi ime Trg Ivana Koblera.

Svi ovi elementi čine slojevitost ovog projekta u koji smo krenuli zajedno sa Zajednicom Talijana i drugim partnerima, svjesni da ovdje fokus nije na talijanskoj, austro – ugarskoj, mađarskoj ili jugoslavenskoj komponenti riječke prošlosti, već je fokus jednostavno Rijeka.

Konačno, veličina ovog projekta, simbolički rečeno, bit će onolika koliko mi sami uspijemo nadvladati vlastite „podjele“.

S poštovanjem,

